

ARVOR

Koumanant-bloaz : 50 lur —
SKRIVEREZH HA MEREREZH
G. BERTHOU, 72, Str. Oberthür,
Roazhon (K.R.P. 492-98, Roazhon)

KAZETENN SIZHUNIEK

N'ANKOUNAC'HAIK KET kas
C'HWECH REALAD timbroù pep
gwech ma fell deoc'h kemañ
ho chomlec'h.

Kenderc'hel a ra
Breizh-Uhel da c'hou-
lenn ma vo desket ar
brezhoneg er skolioù.
Gwelit kuzul-kêr Kas-
tellvourc'h! Petra a
ra kuzulioù-kêrioù
Breizh-Izel?

TROET DIWAR AR GALLEG... Piv a zo a-du? Ha piv a-enep?

« Da heul ar goulenn « Daoust
hag... Chez les Bretons Armori-
cains... » setu va soñjoù :

Ret eo treiñ pep tra a-bouez
e brezhoneg; arabat eo bezañ
pismigerion. Ar Vrezhoneg da
zont a ranko ober gant ar bre-
zhoneg, hag hor ger-stur a rank
bezañ : Kas kuit ar galleg e-maez
eus ar vro. Kalz pouezusoc'h
eo treiñ levrioù gallek e brezho-
neg eget treiñ levrioù brezhonek
e galleg. Ober an dra-se ur wech
a zo bet mat, pa ne vije nemet
evit lakaat klabouserion « Je
Suis Partout » da valbouzat, met
arabat e vije kenderc'hel war an
hent-se rak ar galleg a zo evi-
domp, Brezhoned, ouzhpenn ur
yezh estren; mac'homer ar bre-
zhoneg an hini eo ha treiñ le-
vrioù brezhonek e galleg a zo
reiñ boued dezhañ. Gwelloc'h eo
bremañ lakaat ar brezhoneg da
vezañ anavezet er vroioù arall
hag evit se treiñ al levrioù bre-
zhonek en alamaneg pe e saoz-
neg pe en ur yezh komzet kalz
en amzer-vremañ. Ne welan ket
perak avat ne vije ket troet le-
vrioù gallek e brezhoneg pa o
deus un dalvoudegezh bennak
evidomp Brezhoned. « La Lé-
gende de la mort chez les Bre-
tons armoricains » a zo unan
evelse.

Lezel al levr-se e galleg a vije
rediañ ar vrezhonegerion da lenn
galleg evit anavezout soñjoù A.
Ar Braz hag a oa Brezhoù evelto.
Gouzout a ran, diaes awalc'h
eo treiñ galleg e brezhoneg; ar
brezhoneg a zeu dioutañ n'eo ket
flour atav, met brezhoneg eo ha
gwelloc'h zoken a-wechoù eget

al luziaj a garfe hiniennoù lava-
rout ez eo an dra-se ar brezho-
neg bev.

E mare Ar Braz ne veze ket
skrivet ha lennet ar brezhoneg
kement ha bremañ, ha petra eo
ur skrivagner hep lennerion?
Bez' ez eus tud avat, brezho-

negerion desket zoken ha n'o
deus ket lennet « La Légende... ».

Ar re-se a lenno al levr hep mar
ebet pa vezo troet e brezhoneg.
Daoust ha n'eo ket pal un droi-
digezh kavout lennerion nevez
evit ur skrivagner?
SEZNI, Landerne.

BREIZH HAG AL LABOUR-DOUAR Ar chatal-korn en o Bro

Ma rankomp reiñ meuleudi d'ar
Vrezhoneg evit o doare da sevel
kezeg, siwazh! n'hellomp ket reiñ
kemend-all dezho evit o doare da
sevel chatal-korn.
Kalz re a ouennoù saout hon
eus. E kalz a diegezhioù ez eus

kement a orinoù saout hag a saout
er c'hraou. Perak an dra-se? Ar
Vrezhoneg, ken ampart war-dro
ar c'hezeg, daoust ha ne dalvez-
fent netra war-dro ar saout? Eo,
nemet n'ouzomp ket, evelato, en
em dennañ a-zoare gant hor cha-
tal-korn. Ne zibabomp ket a-walc'h
ar saout gwellañ; re a gemmesk
a reomp etre ar gouennoù a vez
savet er vro.

Kalz a saout a vez savet e Breizh,
ken en arvor, ken en argoad, war
douaroù druz ha pounner Bro-
Leon ha Bro-Roazhon, evel war
douaroù meinek ha see'h ar me-
nezioù du ha menez Arre.

Greomp ur sell war ul lodenn
eus ar gouennoù chatal-korn a ga-
ver en hor bro, war ar re wellañ,
rak kement a zo anezho, ha ken
kemmaet int ma n'eo ket aes o
dispartiañ; ne gomzomp eta nemet
eus ar re niverusañ hag ar muiañ
anavezet.

Kavout a reer e Breizh ar gouen-
noù amañ da heul e-touez kalz re
all : 1) ar Vrzh-du, 2) ar Velen-
gwinizh, 3) an Armorcaine, 4) an
Normande, 5) ar Parthenaise.

Ar vuoc'h brizh-du a zo savet
dreist-holl e Bro-Gernev hag e Bro-
Wened. Ur vuoc'h vihan eo, kalet,
mat evit al laezh ha dreist-kenañ
evit an amanenn, aes da vevañ;
ne c'houlenne ket kement-se a
voued, boaz ma veze gwechall da
gargañ he c'hof gant brug ar me-
nezioù, nemet seul welloc'h e vo
bouetaet seul vuoc'h a laezh hag
a amanenn e roio.

(Kendalc'h paj. 2.)

LEC'HIOU BREIZH DINAN, Kêr c'hlas

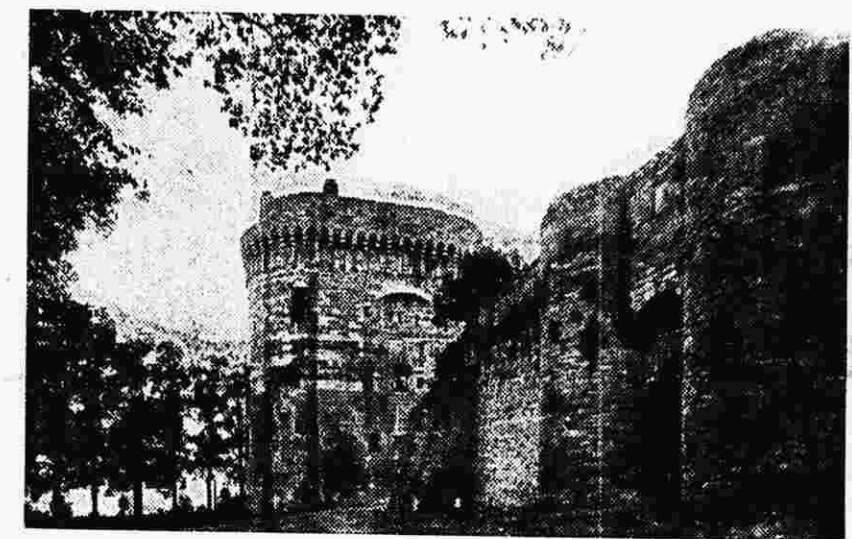
Kêr Dinan, ganet en-dro d'ur
c'hastell-kreñv, a zo ledet war
vord uhelgompezen arvor hor
Bro, troc'het don gant ervenn
draonienn ar Rañs. Evel ur vrec'h,
harpet war ziribin ar roz serz, e
tiver fabourz ar Jerzual, kinklet
ouzh he c'houbl gant un nor greñv,
bravig giz-kozh, a-raok mont da
gaout ar pont kozh war ar stêr,
e-lec'h ma teu al lanveziou da
vervel, ha bigi-treiz Sant-Malo
da ambarkañ gweladennourien an
hañv.

Lec'hiet kaer, hanter-c'hronnet
c'hoazh gant he mogerioù eus ar
Grenn-Amzer, niverus enni an tiez
kozh. brav-espar hec'h ilizoù, tal-
vout a ra Dinan e ve taolet ur sell
outi, a dost hag a bell.

Emañ e kroazhent daou hent
bras : aber ar Rañs, evel ur vali
dour o tegas e kêr frondoù mat
ha yac'haus ar mor, an hent a
gas eus Dol da Sant-Brieg, hent
glas ken dudius da ergerzhout, etre
kêrioù-penn an daou eskopti bre-

zhon koshañ. Emañ e kreizig-kreiz
ur vro varzhus, paot enni ar c'hes-
tell, ar manerioù, ar c'henkizoù,
beuzet holl en ur morad gwez tann

voe e relegoù en enez Serk (e-lec'h
ma edont goude bezañ bet laeret),
hag an daou vanac'h a oa aet di
da gere'hat korf ar sant, a chomas

Un darn eus mogerioù kozh Dinan, gant kastell an Dugez Anna

Traoniennoù ha kaniennoù-mor

Nevez-embannet eo bet gant Ti
Skridoù Breizh, eus Brest, ul levr
disheñvel-rik e zavez hag e yezh
ouzh danevell-beaj Y.-F. Kaba :
Treina an Heol o sevel, a gomzemp
diwar he fenn ar sizhun all.

Al levr nevez-mañ a zo anezañ
ur studiadenenn pleustret ez-aketus
hag harpet war labourioù ar ouzi-
c'ien an ampartañ a Vro-C'hall,
Bro-Saoz hag ar broioù estren.
Savet eo bet gant hor c'hena-
bourer mat Lan Devenneg hag anv
an oberenn a zo : Traoniennoù ha
Kaniennoù-Mor. E 94 pajennad fe-
tis, e lizolo deomp an oberour
kevrin strad ar Mor Bras, ha gou-
zout a reomp dre e c'hrad eo ken
torgennek hag an Douar Bras, ha
muioch zoken, rouantelezh ar pes-
ked. Reiñ a ra deomp ar rak hag
ar perak eus an dra, hervez eve-
zhiadennoù neveshañ pe vartezeoù
gwirhevelañ ar ouzi-c'ien. Nag

ma vezont diwar fralhennoù, di-
war stêrioù, diwar skorn, diwar
froudoù dindan vor, pe zoken di-
war eiennoù dindan vor... ha
gouzout e kendalc'h an douar bras
da fivañ, evel ul lestr divent, gant
aodoù o vont d'ar sonñ ha reoù all
o sevel war c'horre an dour.

Savet eo bet e studiadenenn gant
Lan Devenneg e sell eus ar Skiant.
Arabat eta klask enni ur brezho-
neg-pobl. Implijout a ra an o-
berour ur yezh o vont gant tal-
voudegezh uhel — hag etrevroadel —
e labour. Goveletañ en deus ranket
ober a-wechoù gerioù ha doareoù-
lavar nevez evit displegañ e soñjoù,
rak ar wech kentañ eo e pleustrer
e brezhoneg war an dachenn-se
eus ar Ouiziegezh.

Pezh ne vir ket ouzh Traonien-
noù ha Kaniennoù-Mor Lan Deven-
neg da vezañ bourrus ha fromus
da lenn, evel ur romant, evit ar

AR MOR DON

Dindan prad fiv-difiv ar Mor, ez eus traonioù ha menezioù,
dres evel war an Douar Bras

ur bam diskenn evel-se en iston-
koù ar mor teñval ha yen, ha heu-
liañ strad ar firdoù, da skouer!...
Kavet hon eus talvoudus anaout
orinoù ar c'haniennoù-mor; gou-
zout eo disheñvel o neuz drouzh

vrezhonegerien bet an disterañ war
ar studi. Y. D.
(TRAONIENNOU HA KANIEN-
NOU-MOR, studiadenenn douarstum-
madouriezh, gant LAN DEVENNEG;
Skridoù Breizh, Brest.)

hag avaloù, arvestus, ur bam!
p'emaint en o bleuñv.

Komz a reer eus sistr Fouenant,
ya ! tudañ, evit ar re n'o deus ket
tañvaet hini Pleurdul, druz kalonus,
pe hini Pleudihen, dous empen-
nus, gwir died ar Gelled ! Gwir
eo ivez e tremenas sant Maelor
dre eno... Manac'h e oa bet e ma-
nati Samzun, e Dol; ha goulennet
en doa bezañ beziet e prioldi Le-
hon, e vro c'henidik. Kerc'het edihen !

(Kendalc'h p. 3.)

MICHERIOU BREIZH PELEC'H KAVOUT ARC'HANT ?

Ne blij ket d'an artizan keme-
rout dle war e anv, pas muioch
eget al labourer-douar. Evito, am-
prestiñ arc'hant war dermen a
zo sammañ dle. Ha koulskoude
o deus ezhomm kalz arc'hant a-
wechoù, an eil hag egile. An diae-
sañ, evit ar micherour, eo pa fell
dezhañ mont war e gont, ober e
stal e-unan : un arc'hant bras en
deus ezhomm diouzhtu. Pelec'h e
kavo an den a vicher an arc'hant
a vank dezhañ ?

Bez' e c'hell mont da gaout un
noter, pe un den pinvidik ben-
nak all. Mat pell zo ma en em
ghevont. Ma chom boud an artizan,
avat ? Dezhañ da gaout soñj neuze
ez eus lezennoù hag a zo bet graet
evit e skoazellañ en ur seurt en-
kadenn, evit ma c'hello amprestiñ
ar pezh a vank dezhañ, dindan
divizoù ha n'int ket re bouner.
Anvet e vez an doare amprestiñ-se
Kred an Artizaned.

Ret eo gouzout, a-raok pep tra,
ne vez ket prestet arc'hant d'an
artizaned, hervez al lezenn-se, ne-
met ha servijout a rafe an arc'hant
dezho evit traoù o micher hep-
ken; da skouer, evit aesaat o la-
bour dre breñañ ur mouteur ben-
nak, pe evit aesaat dezho astenn
o stal ha kemer muioch a labour
d'ober. Ne vo ket roet arc'hant
dre Gred an Artizaned eta, ma

vank an arc'hant-se evit ezhom-
moù e diegezh, pe evit prenañ un
ti-anez, da skouer.

Daou seurt amprest a c'heller
ober.

Da gentañ, amprest war dermen
tost. N'a ket en tu-hont da 15.000
lur, na pelloc'h eget 18 miz. E
bal a zo pourchas un tamm ar-
c'hant laosk evit gopr e gompag-
nuned, da skouer, pe un dor-
nad arc'hant a-benn evit prenañ
diouzhtu ur « stock » bihan a var-
c'hadourezh, pe evit ne vern pe
ezhomm all o tennañ d'e stal pe
d'e vicher, engortoz ma vo paeet
gant e ostizien. Ar c'hampi a zo
etre 3 ha 5%. Daskoret e vez an
arc'hant tammig ha tammig, hep
miz. Anat eo e vo goulennet kred;

(Kendalc'h paj. 2.)

GOULENNIT !
Traoniennoù ha Kaniennoù - mor
gant
Lan DEVENNEG
Priz : 50 lur
SKRIDOU BREIZH, BREST
35, STRAED TRAVERSE

Selaouit 'ta !

□ Goulennit diouzhtu CHAL
HA DICHAL, gant Roperh er
Mason, barzhonegoù, ouzh o
c'haeraat 29 goadenn engravet
e liv gant Langleiz. Kentskrid
gant Loeiz Herriou. Mouladur
war baper leuegenn diwar neud
disi eus milinoù-paper ar Marais.

Skrid brezhonek hepken : 100
lur; gant an droidigezh c'hallek :
180 lur. (Skouerennoù evit levr-
garourien, ha n'emaint ket er
c'henwerzh, niverennet ha sinet
gant ar skrivagner : 20 lur
muioch dre skouerenn.)

Mizhou kas : 8 lur.
Mouladurioù « Dihunamb »,
Hennbont (Morb.). C. C. 241-28,
Nantes.

AN AMZER O TREMEN

* Hervez ar gelaouenn « News
Weeks », eus New-York, ar Soviedoù
o defe kollet 15 million a soudarded,
abaoe penn kentañ ar brezel.

* Teñzorioù arzel Italia, dreist-
holl, taolennoù eus Roma, Genova,
Florenza, (Florenza), Milano, Venezia,
ha Naplez a zo bet kaset d'ar Vati-
kan. Heñvel evit teñzorioù brudet
iliz-veur Gaeta, re Viterbo, Orvieto,
h. a.

* Kenderc'hel a ra armeoù Moskov
da arsilhat an Alamanned penn-da-
benn linenn an emgann. Tapout a
reont, tro pe dro, un nebeut tachen-
noù, ne lavaromp ket hep kolloù bras.

* E bro-Itali, netra nevez. Atav
emañ sac'het Saozon, Amerikaned —
ha Fransizien Aljeria — e-lal ar
Menez Cassino ha war benn pont
Nettuno.

* Bombezet eo bet spontus kêr
Saint-Quentin gant an Amerikaned.
Tost da gant den lazhet ha kale re-
all mac'hagnet. En Alamagn eo bet
bombezet ivez, kêrioù Stuttgart, Koken,
Bonn, h. a.

* Ar Soviedoù a vo roet dezho un
drederenn eus listri-brezel Italianed
Badoglio.

ALIOU AR MEDISIN

BUTUN GIZ NEVEZ

Goude koan, en ur sunañ e dammig korn-butun, e oa, evel kustum, an Ao. Penlereg o lenn ar gazetenn :

« Ne gav ket deoc'h », emezañ, « he deus an Dépêche cheñchet penn d'ar vadh hag emañ o treiñ brav war-du ar brezhoneg, un dud ? »

Respont ebet. Ne sell ket alies an Itr. Penlereg ouz ar c'hazetennoù. Gwelloc'h eo, d'he meno, peñsial an dilhad, pasfial al loeroù ha kempenn mat an ti : ur vaouez fur anezhi.

Tremen a ra an amzer. Ha seba, en un taol, an Ao. Penlereg o koll e liv; ur c'hwez yen a zever war e dal, mont a ra, en ur dreuzigellañ evel ur mezipier, etreket ar prenestr, met ket dezhañ e zigeriñ, e kouezh a-hed e gorf war al leur, simplet-mik.

« Irma ! » a c'harm an Itr. Penlereg d'he merc'h deredet gant an trouz : « Kerzh diouzhtu da gerc'hat ar medisin, buan-buan : klañv-marvel eo da dad ! »

Pa ne deus ket an Doktor Kerbrad, a-benn ur pennadig, ez ae gwelloc'h gant ar paour kaezh den. Mat a-walc'h emañ evit diskleriañ d'ar medisin ar pezh en deus santet : « Biskoazh kemend-all », emezañ, « nemet gant an droug-mor, pa oan o tremen va amzersoudard war listri-mor ar gouarnamant. »

Dorneta, taoladenniñ, sezaouadenniñ a ra ar medisin : gouzout a ra n'eo ket an Ao. Penlereg ur paotr da goll amzer, gwenneien ha geched en tavarnioù.

« — Me a fell din muzuliañ kas ho kwad », emezañ, en ur lakaat war vrec'h an hini klañv ar benveg graet « Vakez », anezhañ, diouz an ar medisin gouziek en deus hen ijinet.

« — Me », a lavar an Itr. Penlereg, « mibinik he zeed peurliesañ, emañ reizh a-walc'h kas ar gwad ganin, a dra sur! triek d'an uhelañ ha seizh d'an izelañ. »

« — Triek, seizh ! Piv en deus lavaret deoc'h an dra-se ? » a c'houlenn rust an doktor. « N'eo ket me atav, a gav din ! »

« — Aet on da di an apotiker, hag ez eo koustet d'am galc'h dek lur nemetken. »

« — Ne root ket ken, Itron, ha gwel a se. Difennet eo bremañ gant ar reolennoù, ha n'eo ket re abred. Da bep hini e vicher ! »

En ur gomz evel-se e kleve an doktor Kerbrad ur c'hwez put o tont diouz giskamantoù an Ao. Penlereg, hag e selle pizh ouz ar c'horn-butun war an daol.

« — Petra a lakait er c'horn-se ? Butun, moarvat, met peserit butun ? Butun ar gouarnamant pe butun gouez ? »

« — Feiz, butun a-zoare ! butun gwirion, hadet hag eostet em liorz-me, ganin va-unan. »

« — Mat-tre, mat-tre ! ha penaos e vez aozet ganeoc'h ? peget eo chomet en dour sall ? »

« — N'eo aet en dour-sall tamm ebet ! Graet eo gant an deliannoù izelañ, dastumet pa voent melen ha sec'h. C'hwek eo ar butun evel-se ha n'eus ezhomm ebet e soubañ en dour sall. »

« — Mar deo c'hwek, n'ouzon ket, met ar pezh a ouzon mat, eo hoc'h eus ewret nikotin e-leizh, hag ampoczonet oc'h bet ganti. Setu ho kleñved en e bezh. N'eo ket dibaot en amzer-bremañ, hag e c'helle dont da vezañ gwalc'hozh. Na outanit ket, aotrou ker, ma c'hellit; un dra vat-dreist e vo ev'oc'h hag evit an dud »

« — Vevañ ganeoc'h zoken. Ha ma fell deoc'h butuniñ daoust da se, aozit butun ho liorz a-zoare. Lennet em

Ar Merour : Gw. BERTHOU TI-MOULENEZH KREIZ ROAZHON Aotre P. C. 520

eus, n'eus ket pell 'zo, war ur gazetenn vrezhonek bennak, petra a zo da ober. Ne lennit ket ar c'hazetennoù brezhonek, Ao. Penlereg kaezh; ar gaou a zo ganeoc'h. Lennit anezho evel don penn da benn, hag e viot yac'h-holl, korf ha spered ! »

Pelec'h kavout arc'hant ?

(Kendalc'h ar baj 2.)

aes pe aesoc'h e vo gwarantiniñ an amprest gant gouestl artizanet pe gonservanted all, dre hipotek, dre reiñ titroù-leve pe paperioù-arc'hant all seurt-se e gouestl, h. a. An dra-mañ an diaesañ : alies a-walc'h ne c'hell ket ar micherour reiñ gouestloù diouz c'hoant an ti-bank, ha klasket ez eus bet sevel breuriezhoù-kred, ur seurt kooperativoù d'en em gretaat an eil egile hep reiñ gouestl nag hipotek na titroù; n'eo ket bet kavet c'hoazh an tu, avat, da lakaat seurt breuriezhoù da vont en dro hep skoilh nag arvar. Hogen ur micherour ampart hag onest a gavo atav an tu d'en em dennañ ha da gavout tud barrek da reiñ gouestl evitañ.

An eil rummad amprest a zo war dermen pell. N'a ket en tu-hont da 40.000 lur, na pelloc'h eget 7 vloaz. Ar c'hampi a zo atav etre 3 ha 5%. Ar pal, avat, a zo divizet spisoc'h : ne c'hell an arc'hant servijout nemet evit sevel ur stal, adaozañ pe rapariñ ur stal, prenañ ostilioù pe vekanikioù nevez. Kudenn ar c'hred, ar gouestloù da reiñ, a zo ken amjestr ha bremaik evit an amprest war dermen tost : anat eo e vo goulennet amañ gouestloù brasoc'h e kred, peogwir e c'hell an amprest bezañ brasoc'h ha padout pelloc'h.

Piv a c'hell amprestiñ ? Ret eo bezañ artizan hervez al lezenn, ha kaout daou gompagnun hag un deskard d'ar muiañ; ne gontre ket tud an tiegezh a labourer gant an artizan. Setu amañ ur skoilh adarre : perak daou gompagnun, ha n'eo ket tri pe bevar ? Atav an heveleg kudenn... Seul sotoc'h eo bremañ ma n'eus ken kelou gant al lezenn, evit bezañ micherour, artizan, da gaout 5 kompagnun d'ar muiañ. Deret e vije reiñ d'an holl artizanet hervez al lezenn gwir da amprestiñ dre Gred an Artizanet.

Penaos en em gemer evit amprestiñ ? Kement artizan a venn amprestiñ evel-se a rank : 1) goulenn digant Ti-Bank ar Bobl e zepartamant (dre Roazhon-Breizh, Kerdur ar Micherioù, e c'hellot kaout o adres) ur paper-goulenn; 2) kaout ur sertifikad digant Kambr ar Micherioù e zepartamant, o lavarout eo artizan hervez al lezenn ha n'en deus ket muioc'h eget daou kompagnun hag un deskard o labourat gantañ; 3) Kas ar paper-goulenn en-dro da Di-Bank ar Bobl, merket warnañ kement a zo ret, ha war un dro un dastum eus kontoù ha tailhoù ar stal evit ar bloavezh diwezhañ.

ERWAN DANTEG.

AR FURCHER BREZHONEK

Paperioù kozh an notered

Bloavezhioù a oa edon krog-mat gant ar furchañ hag e chomen a-sav gant enklaskoù 'zo. Soñjal a ris e kavfen respont e ti an notered ma vije eno paperioù kozh a-walc'h.

Un degemer kalonek a resevis digant an noter kentañ. Ur binvidigezh a oa war e stalioù : paperioù azalek ar 15^{vet} kantved, ur baradoz !

Koulz eo bet an degemer e kement stal m'on bet. Ha diskleriañ a c'hellan goude bezañ lennet kement a paperioù kozh e ti an notered : n'eur ket evit sevel reizh, klok ha difazi istor ur barrez hep sikour ar paperioù a zo fiziet en o studioù.

Gwechall-gozh-gozh e oa anvet an notered « passes » e galleg. A-raok an Dispac'h o doa da Ivañ kalz muioc'h a baper eget hiziv. Evit an disterañ tra e veze galvet un noter : prenadurioù, gwerzhidigezhioù, fermoù, dleoù, — lizhiri mare'had an douaroù a zo leun a zanvez brezhonek, — krogou-karg ha kadoridigezh ar bersoned en o farrez pe ar velcien en o chapalanoù, taolennadurioù an ilizoù hag ar chapelioù goude dismantrioù hag a-raok sevel re nevez, paperioù deskadurezh-vicher, lizhiri mare'had an degoù, testamantoù (ar re-mañ talvoudus-tre ha plijus), prozezoù, hag all.

E-touez paperioù prozezoù em eus kavet istor Marie Caouin hag a c'halye dirak ar barner Catrine Gouren, abalamour d'an dismegeñs graet en he c'heñver oc'h ober « Marie an ayes ha Marie ar cazu » anezhi. Ne gavis ket « ayes » e geriadurioù Roparz Hemon na Vallée; mes « agas » a oa e Le Pelletier hag e Gregor a Rostren da lavarout pig : « Marie La Piel ». Setu ur ger aet da get... An dra-mañ a c'hoarvezas e 1700.

Ha diwar ur baperenn werzhidigezh em eus tennet an anvioù saout-mañ : Lampaol, Brugent, Gado, Colo'hven, Biskorn, Peoc'h, Beoc'h bian.

Paperioù savet gant an notered e-pad an Dispac'h a zesko deoc'h traoù hag ho souezho, diwar-benn tud ha familhoù. Hogen, arabat lakaat war istor ho parrez an holl draoù ho pezo desket digant ar paperioù kozh. Evel ar beleg hag ar medisin, e rank ar furcher bezañ mui war meur a dra. L. LOK.

STUDI HAG OBER

(Niv. 21. — GOANV 1944)

TAOLENN. — Marv an Ao. Perrot, p. 2. — Teir Barzhoneg, p. 4. — O pennaouiñ e-touez al levrioù kozh : « Kontadenn Coatallec Kervinon »; Hun, p. 34. — Ganedigezh, p. 35. — Ar Wezenn Vurzhudus, p. 36. — Kristeniezh ha Spredegezh Vrezhon, p. 43. — A-dreuz lenn, p. 53. — Kañvoù, p. 54.

(STUDI HAG OBER, koumanant-bloaz : 30 l. Abbé Louis LE FLOC'h, vicairie à Guingamp (C.-du-N.). C. C. 34-212, RENNES.)

GWALARN

TAOLENN. — Kan an ene (Roparz Hemon). — Kimiad (F. R. Meavenn). — Abelar, prederour breizhat (Roparz Ar Mason). — Enit « Kelerjiadur Breizh » (Arzel Even). — Eus Arvorig da Vreizh : ur gudenn a istor (P. Laroñs). — Brezhoneg ar mor : gant peketarierien Ar Gelveneg (A. Bourli-gueux - G. B. K.). — Diazezoù ar sevel-gwerzioù, kendalc'h (F. Kervella). — Labour sevenet ha labour da seveniñ (F. Kervella).

(GWALARN, koumanant-bloaz : 100 lur. L. NEMO, 110, Bd de Metz, Rennes. C. C. 12110, Rennes.)

Breizh hag al labour-douar

(Kendalc'h ar b. 1)

Gwir vuoc'h Breizh eo. Anavezet mat eo er broioù tro-war-dro. Ar vuoc'h-mañ a zo savet en hor bro abaoe ouzhpenn daou vil bloaz, peogwir en amzer ma teuas an brezelour roman Kaezar da stourm ouz ar Gelted e voe savet dija ar vuoc'h brizh-du e Breizh.

War-dro Paris, e kalz tiegezhioù, e viret div pe deir vuoc'h brizh-du evit reiñ laezh da dud an ti, rak he laezh a zo druz ha dibaot eo d'ar vrizh-du, zoken e-maez a Vreizh, bezañ taget gant an droukskevent.

Ar vrizh-du a zo ur vuoc'h eus ar re vrayañ, gant he daou liv, du ha gwenn. Anvet eo ivez vuoc'h ar manerioù, rak, o vevañ m'eo brav ar vuoc'h, hag, ouzhpenn-se, unan eus ar re wellañ evel m'hon eus lavaret uheloc'h, e vez savet a vandennadoù e meur a vaner en hor bro.

Na brav ha plijus eo gwelout ur vandennad saout brizh-du, tezhioù bras dezho, hag int-i saout bihan, o peuriñ en ur park pe en ur foenneg !

Ar vuoc'h Melen-Gwinizh a veze savet gwechall e Bro-Leon; hiziv ne gaver ken kalz anezhi er vrose, n'eus nemet war-dro Lanuon ha Sant-Brieg e welfed bandennadoù saout Melen-Gwinizh er parkeier.

Brasoc'hik eo ar vuoc'h Melen-Gwinizh eget ar vuoc'h Brizh-Du. Mat-kenañ eo ivez evit al laezh hag an amanenn hag ouzhpenn ez eo aes da vevañ. Tennañ a ra kalz da vuoc'h Gwerneze ha Jerze hep bezañ evelato heñvel-mik outi; ker mat hag houmañ eo ivez evit an amanenn, daoust m'eo brudet ar vuoc'h-mañ da vezañ ar wellañ evit se. Tost da zaou lur amanenn a c'hell reiñ ur vuoc'h Melen-Gwinizh bevet mat, goude m'he deus bet he leue. Kig ar vuoc'h-mañ a zo eus ar c'hentañ.

An Armoricañe hag a zeu diwar an Dure'hamenn, a zo ur vuoc'h madik a-walc'h evit al laezh; evit an amanenn avat ne dalv ket kement. Brasoc'h eget ar saout Brizh-Du ha Melen-Gwinizh, prizet gwelloc'h eo evit ar c'higerezh abalamour da se, nemet e vez taget buan gant an droug-skevent. Savet e vez un tammig e pep korn a Vreizh, met dreist-holl e Bro-Leon.

An Normandenn a gaver war-dro Bro-Roazhon, a zo ur vuoc'h vras, mat evit al laezh, nemet laezh hep kalz a zienn warnañ. Ar vuoc'h-mañ a c'houlenn bevañ er-maez noz-deiz koulz lavarout; graet eo evit bevañ war ar peurioù. Buan ivez e vez taget gant an droug-skevent, evel kalz eus ar saout estren pa vez cheñchet bro dezho.

Ar Parthenaise a vez savet e Bro-Naoned hag e Bro-Wened, broioù ma vez labourer gant oc'h en, rak n'eus ket kalz a gezeg dre eno. Ar vuoc'h-mañ a ro nebeut a laezh hag a amanenn, mat eo dreist-holl evit reiñ oc'h en da labourat an douar lec'h ma ne saver ket a gezeg. Greomp un dibab e-touez ar

gouennoù hon eus meneget uheloc'h evit klask pere eo ar gouennoù gwellañ da sevel en hor bro. Kalz re a ouennoù a savomp, setu ma vije deomp dilezel ar re fallañ, ha dere'nel hepken d'ar re a zo graet evit douar-bevañ ar vro-mañ.

D'hor meno, ar gouennoù a zere ar muiañ d'hor Breizh, eo ar Vrzh-Du, hag ar Velen-Gwinizh hag a zo gouennoù ganet ha savet e Breizh, boas da vevañ e Breizh, boas ouz hon amzerioù, boas ouz hon douaroù, hag a zo ouzhpenn-se gouennoù eus ar re wellañ ken evit al laezh, ken evit an amanenn; n'eus ket kalz a ouennoù par dezho.

Lod a lavaro marteze ez int saout re vihan, ha pa vez ret o gwerzhañ d'ar c'higer, ne vez ket kalz a dra diouto. Ya, gwir eo an drase, met daoust hag ez eo hepken evit ar c'higerezh e savomp saout, daoust ha n'eo ket kentoc'h evit al laezh pe an amanenn ? Eo ! Neuze, savomp saout mat evit an traoù-se, hag e kav deomp evit hor bro, n'eus ket a ouennoù saout par d'ar Vrzh-Du ha d'ar Velen-Gwinizh.

KRENNLAVARIOU MIZ MEURZH

Meurzh, gant ur c'hmezhadenn, A zise'h ar for penn-da-benn.

Ar miz Meurzh gant e vorzholioù A laz al leueoù en o mammoù.

E miz Meurzh, glav hag avel foll A ray lakaat evezh d'an holl

Meurzh gant e veurzheri 'Ra d'ar urac'h stolant barzh an ti Ha d'he merc'h kerkoulz ha hi.

Deuet Meurzh e-giz ma karo, Gwra'h e korn ar c'hleuz a dommo.

Da c'houel Sant-Gwenole, Stankañ 'r foenneg ouz ar c'hole.

Da c'houel Paol, Lakaat mer'nn vihan war an daol.

Da c'houel Sant Jozep pe Sant Bened, Gounit ar panez hag al tin mat.

Ouzh an heol Meurlarjezig, Ouzh an elev Paskig.

An Ened sec'h, Pask kailharek, Lak' an arc'h da vezañ barrek.

Pa glevfet an drask o kanañ, Serrit keuneud mat da dommañ; Pa glevfet ar voualc'h goude-se, Taolit ho chupenn a-goste'.

Setu ar pezh hon eus klevet ivez diwar-benn ar bloavezhioù bizeost : Er bloaz bizeost, neb a ve fin A lakfe kanab e-lec'h tin.

pe c'hoazh : Bloavezh bizeost, neb a ve fin A laosk ar c'herc'h hag a had tin; Neb a ve fin ar bloazh war-lerc'h A laosk al tin hag a had kerc'h.

RONAN KERGRIST, en deus savet ur pennad diwar-benn ar bezhina, (Arvor, 21-11-1943), a zo pedet da skrivañ da verour ar gazetenn.

BOUDIG AN AOD gant PAOL FEVAL

Aozet e brezhoneg gant Per DENEZ

Dizale e tiskoachas Juluan a-zindan foenn ar staol tri arbalastr ha tri c'hleze. E-barzh pane-roù ar maouezed ez eas an holl voued a oa e-barzh an ti.

Tredir ! m'ho pije gwelet pebez den bras e oa bremañ Yannig, gant e gleze hir ouzh e gostez hag e arbalastr war e skoaz.

Gant un tammig mourroù dindan e fri, ur gwir soudard e vije bet.

Pa voe prest an holl, e tisparlas Juluan an nor. Ur wir garavanenn eo a yae en hent :

An tad, ar vamm, Rouanez, Juluan, Simonaig ha Yannig armet evel ur soudard.

Ur c'hardeur e voe c'hoazh o treiñ hag o tis-treiñ en ti gant aon da ankounac'haat un dra

bennak.

Goude e lavaras ar Simon : « — En hent ! »

Paour kaezh den kozh, leun e oa e zaoulagad a zaeroù.

Evit Fanchon e voe ret he sachañ er-maez eus an ti. War he daoulin edo dirak kroaz prenn ar gwele. Bez' e lavare :

« — Va lezit d'echuiñ va fedenn. »

Bez' e oa evel ma vije bet kaset d'ar groug. Na petra 'ta, nebutoc'h a neuzioù en doa graet Yannig da vont dindan an avalenn.

Erfin e voe an holl er-maez. Serriñ a reas Simon an nor, o lezel e di dindan gwarez an Aotrou Doue.

Kaset e oa bet al loened-chatal er parkoù.

Kemerout a rejod penn an hent.

En a-raok, evel just, e kerzhe Yannig. A-dreñv dezhañ an teir maouez. Hag en o c'houde Simon ha Juluan.

E kentañ korn-tro an hent e spurmantas Yannig, dirak ar c'harzh, furm hir ha disneuz mestr Visant Gefez.

Buan e skoazias e arbalastr. Treuziñ a reas an

Norman ar c'harzh, avat, ha tec'hout en ur grial :

« Beaj vat ! »

XXI

Ar mestr Visant Gefez-se n'oa ket unan da goll e benn.

Kontañ a reas hor beajourion noz. C'hwec'h e oant.

Ne grede ket mestr Visant Gefez e Boudig an Aod. Anv ar voudig, pe an hini lakaet da voudig, a ouie ervat.

He c'hasaat a rae : saveteet he doa Yannig.

Kasaat a rae Simon kozh : difennet en doa outañ da zont e-barzh an ti. Kasaat a rae Simonaig : fae he doa graet warnañ. Kasaat a rae Juluan : kaer ha kadarn e oa. Kasaat a rae an holl.

Ul lamm, ha setu-eñ dirak maner Sant-Yann. Goulenn a reas pelec'h edo ar marc'heg Melear. Bez' edo ar marc'heg Melear o paouez dont en-dro d'ar gêr goude bezañ aet da embann edit an dug er c'hériadennoù tro-dro.

Skuizh ha ginet e oa.

D'e zihuediñ, edo Belissan, ar gwenaer, o tiskou-

NIV. 32

KELEIER EUS AR VRO

BRO-DREGER

PLOUBER

DIWAR NIJ. — Ar sadorn, 26 a viz c'hwevrer, da nav eur hanter diouzh ar beure, sklaer an deiz, ur bern tud er bourk oc'h ober o marc'hadoù: e-leizh a dud ivez en ti-kêr, en estaj kentañ, o kemer o zikedoù-bevañs. Daou zen, peb a revolver gante, a damm e sal an tikedoù; daou gamalad dezhe a zo chomet er viñs da evshaat; daou all a zo er-maez, en ur wetur-dre-dan, o tiwall marc'h-houarn o c'henseurted... « Na fiavit ket !... » An tikedoù o cheñch per'henn... Ha yao! war-du Tonkedeg d'ober kement-all... Prestik goude ec'h erru daou archer eus Lanuon war vare'h-houarn-tan hag e chomont ur pennad mat da ziwall ar maerdi goullou...

WAR RUILH. — Disul 27 a viz c'hwevrer, un nevezinti: merc'hed yaouank rannet en daou rummad ha kemeret gante anvioù flour a evned: *Skrèned ha Gwennilled*, o c'hoari mell-droad, da ziskouez o nerzh, o ampartiz... hag o feadra. Fent gant an dud, goapezh ivez. Gounezet o deus ar *Skrèved gwenn* war an *Gwennilled glas* dre 3 ouzh 0... Un toullad mat a dud a oa deuet da welout ar c'hoariadeg; eus Lanuon, zoken hag evel-se ez eus bet gwelet kalz a draoù o ruilhal: ar bolotenn (rak ar c'hoariadeg ne oant ket evit he zeurel pell), an arc'hant dastumet a-zornadoù, hag all...

TREGONEV

C'HOARI A RA AN « DERORIS- TED ». — Dimerc'h, deiz kentañ a viz Meurzh, e tiroudennas an trei Gwengamp da Bempoull, un tammik a-raok erruout e gar Tregonev. E-pad an noz e oa bet tud o tiriñvedañ ur roudenn hag an trei kentañ a dremenas a yeas en traoñ. Dre chañs a'eus bet den gloazet ebet. An deir-vech gwech eo d'an taol-se erruout er memes lec'h. C'hoari dizaon a ra paotred ar c'hoadoù.

Bet int c'hoazh evit ar sizhun o laerezh an tikedoù-bevañs e Lanrodek, e Plouber, e Prat, hag o laerezh batun e Perwenan hag e Kervaria-Sulard.

BRO-GERNEV

KEMPER

E KOUN AN AO. PERROT. — An eil oferenn lakaet gant an Ao. Perrot a vo lavaret d'an 11 a viz Meurzh, da 8 eur, ouzh aoter Sant-Kaourintin, en iliz-veur. Pedet eo mignonned an Ao. Perrot da zont niverus d'an oferenn-se.

BREIZH-UHEL

DINAN

UN ABADENN VREIZHAT. — D'an 22 a viz c'hwevrer e voe un abadenn

AN DOARE-SKRIVA NEVEZ

gant Roparz HEMON

— IMPRIMERIE CENTRALE DE RENNES — 7, Rue des Francs-Bourgeois, RENNES Priz: 16 real.

ROAZHON-BREIZH

LUN 13: Breizh al Labour-Douar 19 e. — Kentañ traoù d'ober war-dro ar ruskennoù gwennan pa zeu an nevez-amzer, (G.), gant Louveaux. 19 e. 08. — Ar Bevañs, (B.), gant ar C'houer Kozh.

MEURZH 14: C'hoariva gallek, G. 18 e. 30. — Se 'zo bagoù, gant! c'hoari fentus en 1 arvest, komzoù ha tonioù gant Erwan Herri, aozet evit al laz-seniñ gant Andrev Vallée. Displeget gant skoazell an oberour, Madalen Biet ha Yann Roazhon.

19 e. — *Deiziadur Jakez Morvan*. 19 e. 05. — *Ur brezhoneger a gomz ouzh paotred Breizh-Uhel*, gant Ker-verziou.

MERC'HER 15: Breizh ar Mor 19 e. — *Pesketaerezh gant ar roued-drag*, (G.), gant Leontour.

19 e. 08. — *Ar Pesketaerezh glizigou*, (B.), gant Ar Martolod Kozh.

YAOU 16:

Kardeur ar Framm Keltiek 19 e. — *Ar Mein-neur e badezel*, (G.), gant Stany Gautier.

19 e. 08. — *Anna, Dugez Vreizh*, (B.), gant Ker-verziou.

GWENER 17: Ar Vuhez Keltiek 19 e. — *Sant Padrig, sant-paeron Bro-Iwerzhon*, gant Jord Ar Mée.

SADORN 18: Evit Breizh-Izel, B. 18 e. 30. — *Hanter-er Bro-Wened*, aozet gant Jos Pempoull, displeget gant skoazell Gwenedourion Roazhon. 19 e. — *Kentel brezhonek A. Gelleg*, 19 10. — *Kaozadenn* gant Y. Drezen.

er sinema « Celtic » e Dinan. Gounit ar gouel a dlee bezañ lakaet e kef ar « Skoazell d'ar Mammoù ». Arvestoù e-leizh e voe, hag en o zouez korolladegoù gant Kevrenn Dinan Keltiek Keltiek Bro-Rañs. Daou viniou a sonas gavotenn Pont-Aven, bale-daou Bro-Dreger, pachpi Poullaouen, laeradeg Gwengamp, ha me 'oar?

En diwêzh, war c'houlenn meur a hini, e voe kanet gant doujañs kan-broadel Breizh: *Bro Gozh Va Zadoù*. Na stlaket e voe an daouarn d'ar ganerien goude-se!

KASTELLVOURC'H

AR BREZHONEG WAR-RAOK.

— E-doug ar vodadeg dalc'het d'an 13 a viz C'hwevrer diwezhañ gant Kuzul-Kêr Kastellvourc'h (Châteaubourg), o deus ar guzulierien goulennet, ur wech ouzhpenn, ma vo desket ar brezhoneg er skolioù.

DINAN, Kêr c'hlav

(Kendalc'h p. 1)

Peder dor a zo bet miret gant ar mogerioù kreñv. Dor ar Jerzual, an hini vrudetañ, a zo dezhi stumm un tour tev gant balegitarzhellek. Reiñ a ra un tremen strizh d'ar straed dindan waregoù gotek en diavaez, roman e diabarzh kêr. Diouzh tu kêr e weler c'hoazh daou waregadur don e-barzh ar voger, a dalveze da logelloù-stourm. Pa sellit ouzh kêr eus an tu all d'ar stêr, war-du Lanvale, hoc'h eus ur gwel plijus-kenañ war vogeriadur kêr, a-us da garter kozh ar porzhig-mor; en enep, eus al liorzgiz saoz a zo bet kempennet war darn eus ar mogerioù, diouzh tu ar sav-heol, e vez dizoloet gwelva an aber, a-us dezhi, a-dreuz d'an draonienn, ur pont nevez maen-ben, taer a-walc'h.

Evit gwir, n'eo ket bet biskoazh Dinan ur porzh-mor; kêr St-Malo, e digor an aber, a ginnigas abred-abad ul lec'h goudor mat d'ar bagoù. Pegen disheñvel Montroulez, a soñjomp enni en abeg d'ar pont bras, hag a zo enket en un draonienn ken don all! Distroomp eta d'ar mogerioù, evit gwelout ar c'hastell, bet kastell an Dugez Anna hag an Dug Merkur, savet etre 1382 ha 1387; ennañ e voe bac'het ivez ar paour kaezh Jili Vreizh. Meurdeus eo e dour-kreñv, hirgele'hiek e dres-plaen, 30 metr uhelder dezhañ a-us d'ar foziou, kurunennet ken flour gant ur rezad balegitarzhellek teirflippennek. Degouezhout a reer er c'hastell dre vali gaer an Dukez Anna, a-hed mogerioù ar reter, en ur dremen dre zor Sant-Loeiz, a sko war vali ar Foziou Bihan. Diwar lein an tour-kreñv, e tizh al lagad kelc'hiad ur gwelva dreist-kred...

E kêr ez eus peadra da estlamiñ ivez: miret mat eo bet kalz

a diez krennamzerel, ken dudius o doare da guzhulikat a lomber da lomber, tregont troatad a-us deoc'h! E-vel-se e vanis bamet ouzh sterniad tiez-war-volz leur an Degasadoù, leur ar Gordennidi, straed an Orolaj, o kredid, d'ar selin, e oan distroet da vare Tifaen Ragenell, gwreg ar Gwesklen, beziet (e pe lec'h resis, avat?) en ilizig ar Gordennidi; lakaet eo bet houmañ, aketus-tre, da ober sal-empodañ evit Kambr ar Micherioù.

Souezhus-kenañ iliz Hor Salver, dezhi un tu dehou savet e giz roman, en 12-vet kantved, hag un tu kleiz e giz gotek. An hevelep disheñvelder a weler war dalbenn ar C'hornog, ma 'z eus ur prenestr ledan savet er 15-vet kantved, en doare ar gotek-flamm, a-us d'ur porched roman e giz broboatou. Bravoc'h hag untonoc'h eo ar penn-iliz, savet e 1507, gotek holl gant lies touribellig; hag a-us d'an nev, mann nemet ur volz prenn hep muiken! Daoust d'an disheñvelidigezhioù-se n'eo ket diblijus an siliz, tamm ebet. Keur ha nev-treuz iliz Sant-Malo ivez a zo brav ha meurdeus, en o doare gotek-flamm eus ar 15-vet kantved.

Pa vimp bet betek prioldi Lehon, gant e savadurioù hanter zispennet gant an deltoni, ha delouennoù beziou e chapel, glandour warno evel pa vijent miret e don ur feunteun nevet, — ha, m'hon eus amzer c'hoazh, betek kalvar kêriadennig ar Spered-Santel, ur groaz vray savet e maengreun e-pad ar 15-vet kantved, — hor bo echuet hon tro-vale bourrus e Dinan, paradoz an deil glas, ma klevomp dindan goudor he gwiskad glazur hiboud romantel mouezhioù Chateaubriand ha Lamennais, mibien hollvrudet ar c'horn kaer-se a Vreizh-Uhel.

G. B. K.

AR SPORTOU E BREIZH

Ar baotred « gwenn ha du » adarre... ..gant « santimant ar gazeg kozh »

Meur a dra a zo bet a c'houde ma faperenn diwezhañ...

Da gentañ, pevar deiz warlerc'h bout pilet evel ma ouzoc'h, paotred Lañs-Artez, e voe galvet paotred « Roazhon-Breizh » en Añjers. Ur stok bras a voe kempennet er gese etrezo ha « Paris-Kêrbenn » mar plij ganec'h. Kontañ a rae ar c'hoari evit « Koupenn Frañs ». Ur bern tud a oa deuet da welout... Soñjit 'ta! Diouzh un tu: an diaouled a Vretoned-se, a oa deuet a-benn da ziskar ar re wellañ, ar sul a-raok, hag, en tu all, paotred Pariz, c'hoarierion dispar ivez, laket bremañ evel ar re blijsañ da welout en-dro d'ur vell.

Ha... flastret ar Vretoned! Pemp pal d'unan! Biskoazh! Ken e figure o begoù ar sellerion: « N'emañ ket ar memes tud ar re-mañ, 'velkent! »

Ar memes re e oant hag ar memes n'oant ket...

Ar memes korfoù a oa eno, met klañv evel hini ar c'henderv Prouff (39° a derzhienn en doa an deiz a-raok!), pe brevet evel hini Rouseau ha meur a genseurt. Re Bariz e oa diskuishoc'h rak n'o doa ket bet gwall c'hoari, ar sul a-raok, evel re Roazhon. Nag ur cholore neuze e kazetoù Pariz! Paotred Pariz du-hont... Paotred Pariz du-mañ!... Hag evel-hont, hag evel-mañ! Goap ouzhpenn ouzh tudigoù Breizh.

Ma! Tri deiz war-lerc'h, dav da baotred Roazhon monet da Reims. Hag int skuizh marv... Reims en deus ivez ur pare ag an dibab: emañ unan ag ar re gentañ. Dalc'het o deus hor re-ni un hantereur bennak. Warlerc'h, fidoue... Badadav! C'hwec'h pal d'unan. Roet e voe o fochonnad c'hoazh d'ar Vretoned. Hag ar c'hazetourion da skrivañ diwar-benn « tudigoù dister Roazhon ».

Eizh deiz a ziskuih... Ha setu-

ni d'ar 27 a viz c'hwevrer en-dro da c'hlaenn Roazhon. Lavaromp diouzhtu ne oa ket a « c'hla-zenn », rak gwenn e oa an holl draoù gant ur gwiskadig erc'h. Hag erc'h o kouezhañ e-pad an holl enderv.

Emañ an unnek Breton a-rez adarre da baotred « Pariz-Kêrbenn », pas evit ar Goupenn, ar wech-mañ, met evit Kevrezehz Frañs. Ar memes tud hag en Añjers, un dek deiz bennak a-raok.

Ar memes tud e oant, hag ar memes n'oant ket.

Rak ar Vretoned a oa diskuizh ar wech-mañ. Ha dezhe ouzhpenn an tamm soñj-se a vez graet anezhañ « santimant ar gazeg kozh ».

Setu enta adkavet hon tud-ni; penn dezhe, dibilh o divhar; dezhe ur c'hoari taer ha plijus war un dro; hag emglev dezhe; taolliou hir pe taolliou berr, bepred en em gave ur Breton lec'hiet mat evit degemer ar vell.

Mouget-tre e oa re Bariz: Pemp pal da zroul... Hag an daou-mañ n'oant ket bet degaset dre wir-c'hoari: daou daol-chaoson daskoret da baotred Pariz gant ar barner evit o digoll un tammig.

C'hoariet o deus enta ar baotred « gwenn ha du » evel paotred-maout ma 'z int, e gwirionez, p'o deus c'hoant d'o soubenn.

Merzit ouzhpenn penaos re Bariz a zo a'vet: Simonyi, Braün, Nuevo, Jordan, Bongiorno, Vaast, Bersoullé, h. a... tud ha na voent ket ganet e Pariz, met degaset eno gant blankoù!... Soñjit penaos e Roazhon ez eus ac'hoel ur seizh Breton bennak. Ha lavarout a rehet ganin penaos, a-raok ma vo pell, e c'hello ar Vretoned, en ur gempenn mat o zraoù, monet da veur a stok etrevroadel.

Met rankout a reont kaout dalc'h-mat: « santimant ar gazeg kozh » ha « c'hoant d'o soubenn ».

JOZ TREUZ.

En ur zont eus foar Landerne

WAR DON: « Je vous supplie, Mademoiselle »

Selaouit holl 'ta gant evezh, O' va c'hennoiz karer, An istor 'zo bet, un devezh, Ganin-me en em gavet.

En ur zont eus foar Landerne, Lec'h 'm oa prenet ur vioc'hig, Ha n'he doa na laezh na leue, E oan tommet un tammig.

Buan e voen skuñz o vale, Met n'oan ket bet pell ne'het. War gein va bioc'hig dizale En ul lamm e voen savet.

Met ken tomm e oa an amzer, Ma savas ennon se'ched; War an hent, na bras na dister, N'oa ostaleri ebet.

Setu ma wellis, 'korn ur c'hoad, Ur weznig avaloù, A oa pechez, ur gwiskad mat, 'Istribilh ouzh he skourroù.

Ne voen ket pell evit lammat D'an traoñ diwar va bioc'hig, Nag evit em genou lakaat An holl bechez ken flourik.

Met perc'henn ar pechez, siwazh! En doa gwelet ac'hanon; Ur maen buan e kemas Evit e strinkañ warnon.

Hag ar maen-se, va zudoù ketiz, Daoust ma n'oa ket bras kenañ, Deuas da skeiñ war va zroad kleiz, Kement a dizh a oa gantañ.

Daoust ma oan bet em zroad tizhet, Va skourrn eo a wadas, Ha poan e neblec'h n'am boa ket, Nemet just dindan va skoaz.

O welout traoñ ken farsus, War ar c'hae, al laboused 'N em lakaas da harzhal spontus, Ken e voemp holl bouzaral.

Dres d'an ampoent-se, va zudoù, Ur c'hi du a dremenas, 'N ur welout kement a draoù, En e pragoù e reas.

Goude, en em gavas eno Un toullad mat a gelien, En em lakaas da dreiñ en-dro Kollet ganto o empenn.

Va c'hredid c'hellit, mignonned, N'oan ket chomet da dortañ, Bremañ p'oa torret va se'ched E oa poent din-me skampañ.

Neuze, war va skoaz, tudañ ker, 'M'oa sammet erim va bioc'hig, 'Ha 'm'oa kemeret hent ar gêr, En ur ganañ ur sonig.

YANN AR C'HOUAN, Gwipadav.

blañ dirazañ al levrini e porzh ar maner.

« — Oe! Ruzenn! Oe! Fridu! Gwelit, Aotrou, pegen skañv eo Nantez.

« — Hag an hini du bras-se? » a c'houlennas ar marc'heg en ur ziskouez ul levrann eus ar bravañ gourvezet en distro.

« — Ul loen kaer, Aotrou », a respontas Belissan, « met, war a gredan, lezirek ha laosk. »

« — Pe anv eo? »

« — E brenet em eus digant ur bilenn na ouie ket e anv. Un dra bennak 'zo skrivet war e roll, met, pitiaoul, n'on ket aet d'ar skol da zeskiñ lenn! »

« — Duig e vo anvet. »

« — Duig, mat. Amañ, Duig, deus amañ, ki! » Diffin-kaer e chome al levrann du, gourvezet a-hed e gof, kroaziet e baviou a-raok.

Stlakañ a reas Belissan e foet.

Sevel a reas al levrann, astenn e baviou, bazailhat ha leuskel ur yudadenn glemmus.

« — Sed aze kement a c'hell ober? » a c'houlennas Melear gant fae.

D'an ampoent e tostaas Grejez ha Nantez, an daou loen kreñvañ eus ar bagad, d'ober anaoudegezh gant o mignon nevez. A daolioù dent eo

e vez kustum ar chas d'ober anaoudegezh. Kinnig a reas Grejez ha Nantez dantañ. Div wech e lammas al levrann du. En ur yudal e ruilhas Grejez ha Nantez war ar paveziou.

« — Brav! brav! Duig va filhor », a grias Melear laouen-holl. « Setu ur c'hamarad kalonek. Belissan, fenozh ez imp da chaseal. Arsa! Koaniomp buan hag en hent! Hañ, te eo c'hoazh! » a stagas-eñ en ur welout mestr Visant Gefez o tont en e gichen.

« — Me eo c'hoazh, va Aotrou ker. »

« — Petra 'vennez? »

« — Me 'venn lavarout deoc'h ez eot en hent diouzhtu hep chom da goaniañ zoken. »

« — Perak 'ta? »

Ne voe ket pell mestr Gefez o tibunañ e istor. Kontañ a reas penaos e oa aet an tiegezh war an tec'h ha n'en doa ket distaget mat anv Rouanez ma troc'has buan Melear:

« — Pe hent o deus kemeret? »

« — Hent an Normandi, va Aotrou ker. »

« — Fidamdoustik, war varc'h! war varc'h diouzhtu. Ma erruomp en o raok war vord ar C'houesnon, dimp-ni eo merc'h an treitour Morever. »

Frondu e tivogede ar c'hig rostet war an daol. Gant keuz eo e pellaas ar waregerien hag ar soudarded.

An hanter eus e dud a voe lezet gant Melear er c'hastell, dindan urzhioù Morgan.

Evel-just, ne voe ket anv eus istor Yannig krouget ouzh an avalenn. Un dra ken dibouez e oa!

Hag en hent. Lammout a reas ar bagad chas dirak ar c'hezeg hag al levrann du dirak ar bagad chas.

Er maner e chome Morgan, gantañ eizh pe zek soudard.

Debriñ a reas Morgan, bazailhat hag en em reiñ da gousket.

Neuze e lavaras mestr Gefez d'ar soudarded: « — Sistr, gwin ha chufere ez eus e mereuri Simon Ar Priol. »

Didrouz e tiskennas ar soudarded gant ar gre-c'hienn-Torret e voe dor mereuri Simon Ar Priol hag an holl da gargañ o c'hof.

Ne gontimp ket dre ar munud pezh a dremenas aze etre mestr Gefez hag ar soudarded vezv.

(Da gendec'hel.)

AR C'HONTADENN

AR POD SINAAT

Bez' ez eus e kêr Ke-Pong ur c'hornad teñval, gant tiez glas, sioul ha didro, pell diouzh trouz ar « bazar ». En tiez-se e chom Europiz, tud o studiañ traoù ar Reter. Ar rangêr-se a zo dezhi un anv europêk a nebeut a bouez; hogen muioc'h anavezet eo e sinaeg evel « lec'h an Diskianted doujet-krenn ».

Eno e varvas en e di un den, brudet-bras evit e zastumad podoù sinaat. Marvet e oa gant ar gwad-sac'h : en ur vervel en doa torret unan eus e bodoù mounoun. O kouezhañ a ziwar e gador : ar pod a oa bet kavet torret en e gichen.

Dizimez e oa : e vuhez-pad en doa tec'hlet diouzh ar merc'hed, gwell gantañ en em ouestlañ d'ar podoù kaer. Ha neuze e voe danevellet e kelaouennoù ar bed abezh « en doa kaset ur vuhez leun oc'h ober e zastumad podoù », ha, dia glozhañ : « ur marc'had mat en devoa bet graet, oc'h eskem-mañ karantez ar merc'hed evit karantez ar podoù ».

D'ar werzh war hop, a voe da heul e varv, e voe gwerzhet evit ar mirdioù meur a hini eus e bodoù kaer. E brenadenn diwezhañ, ha kaerañ-holl a oa ar pod torret. An tammou anezhañ a oa bet dastumet ha miret.

Den, koulskoude, n'en doa soñjet e c'helled gwerzhañ an tammou, betek ma teuas daou vignon kozh d'an hini marv da ginnig arc'hant evito. Kavet e voe, abalamour dezho, e talvez ar boan pegeañ an tammou evit ma kave ar pod e gaerder kent en-dro. An daou zen neuze da gerc'hat o frenadenn da di « Lec'h an Diskianted doujet-krenn ».

« — Ur pod dispar », a lavare an hini en doa gwelet anezhañ; « kaer-dreist; skeudenn ur plac'h war un tu anezhañ. »

« — Lavaret hoc'h eus din, ne oa ket evit gouzout e oad nag e zoare? » a c'houlenne egile.

« — Ya! met, na zisoñjit ket n'en deus ket bet anezhañ en e gerz e-pad pell. »

Digouezhet en ti e voent kaset d'ur gambr, hag e voe roet dezho tammou ar pod, gant ur sinaad lubaner, da welout, a-raok o c'has ganto.

An hini en doa gwelet ar pod dija, ha gourc'hemennet ar brenadenn, a gemere tamm-pe-damm, gant trivliad, hag e tiskoueze kaerder tra-pe-dra. Hogen, buan e kemeras un neuz iskis, hag alvaonet.

« — Ne welan ket skeudenn ar plac'h » a lavaras, skodeget. Sellet e voe pizh ouzh pep tamm; lakadet e voe ar pod en e bezh evit gwelout : netra! plac'h ebet mui. Ha koulskoude tost ken uhel hag ar pod edo ar skeudenn : ar pod a oa a vent gant un den.

Kavet e voe anv ivez e karnedig an hini marv eus ur seurt skeudenn war ar pod. Koulskoude dirak ar pod diskeudenn e soñjas ar prener o devoa bet faziet, eñ hag an hini marv, en un doare dibar.

Ha padal, n'oant ket bet faziet : gwir e oa pep tra! Hogen evit her c'hompren ez eo ret klevout istor ar pod : da nebeutañ, penaos e teuas da « Lec'h an Diskianted doujet-krenn. »

Ar c'harour-podoù, oc'h ober un dro er marc'had, a welas ur pod bras ha kaer-meurbet. Bez' e oa war traezh ar marc'hallac'h, podoù all en-dro dezhañ. Tostaat a reas ha sellout outañ a-nes, endra ma chome mut ar gwerzhour, ha dievezh-kaer, a-hervez.

Ar pod a souezhe anezhañ. N'oa ket evit gouzout eus pe amzer e oa, na pe zoare. E stumm a oa mistr, e vent uhel; flour e oa war-c'horre. En-dro d'e sichenn e oa livet rizeier, gant, amañ ahont, ur bagoda vihan, hag a-us d'ar parkeier evned o tarnijal.

Ar c'hinkladur pennañ, avat, a veze gwelet eus un tu hepken. Tres ur plac'h e oa. Bras e oa an tres-se, a-vent gant un den.

Laez ar pod a oa livet warnañ an oabl, glas-gwenn gant latarennoù a-istribilh : an amzer er rizeier a oa amzer an tremenvan.

« — Pegement? » a c'houlennas; souezhet e voe o klevout ur priz bras. Rak soñjal a rae ne ouie ket ar gwerzhour en doa ur pod priziuz e-mesk e bodoù boutin.

« — Penaos, neuze, ec'h eus bet ar pod-se? », a c'houlennas, « ha perak e koust ken ker? »

« — Gwerzhet eo evel m'emañ », eme an den, « gant e istor di-c'houvezet hag ivez e blanedenn. E zidalvoudegezh a zo dirak ho taoulagad, met, o vezañ n'eus nemet ur pod anezhañ, n'eo ket evit en em zozañ e-barzh an douar dirak dimegans ho sellou. E briz a zo ar pezh am eus lavaret, daoust ma ouzon ervat e ve gwelloc'h gant unan mervel eget paeañ ar priz-se. »

Hep koll amzer da dabutal, gant ur gwerzhour ken prederour, e voe graet ar marc'had, hag ar prener, o vezañ hopet war ur rickshaw, a yeas kuit, ar pod gantañ etre e zivrec'h.

Ken nec'het e oa gant ar pod-se ma reas e venoz mont da welout ar gwerzhour, ha klask kaout digantañ diskleriadurioù hiroc'h diwar-benn ar pod. Mont a reas d'ar marc'hallac'h ha setu ar pezh a glevas eno.

« — Bet e oa bet un den er marc'had, hag en doa gwerzhet ur pod evit kalz muioc'h eget e briz, ha, neuze e oa aet kuit o lezel e bodoù all, ha kement hini a dremene a samme anezho kuit. »

« — Peur e c'hellin e welout? » a c'houlennas ar c'harour-podoù.

« — Peur e teu d'ar marc'had? »

« — Dont a rae d'ar marc'had, an holl her gouie, hag e poanie start; hogen, den ne oa eo deuet, ken n'eo deut. Dont a ra evel unan a dle erruout warc'hoazh, ha mont evel unan aet kuit dec'h dija. »

« — Hep mar », a soñjas ar c'harour-podoù, ez on bet touellet evit ar priz. E gaerder dibar a

chom, evelkent, evit plijadur va daoulagad. »

Dedennet e oa muioc'h-mui gant ar pod. Bez' en doa kement tra a vanke d'ar podoù all eus an dastumad. Kevrin ennañ. N'oad evit lavarout nag e oad nag e zoare : peur e oa bet graet ha gant piv.

Abalamour da se e chomas an den hep prenañ ken. Chom en e di ha prederiañ diwar-benn e brenadenn diwezhañ, setu pezh a rae, tra ken. E vignoned a lavare e oa aet kozh.

Un deiz, edo azezet gant ar pod dirazañ; sellout a rae eeun e-kreiz dremm ar plac'h. Skuizh e hañvale-hi bezañ. Prederiañ a rae : « Koshoc'h eo hec'h oad livet eget ma soñjan! »

Sellout a reas ouzh ar pod, pizh. Ar gwerniz war-c'horre a oa kozh. A-boan ma welad al latarennoù en oabl glas-gwenn. Heñvel e oa e oant bet dispennet. Chom a reas bamet. Kemmet e oa. An amzer er rizeier a oa amzer ar marv.

Pa c'hellas divatañ e lavaras, o sellout ouzh dremm blin ar plac'h.

« — Piv oc'h eta? »

Hag ar goulen-se a zisiellas he diweuz, hag e komzas.

« — Nep podour n'am greas : podour ebet. Ur plac'h on. »

Ar paotr a savas hag a chomas manet adarre o sellout ouzh ar pod; met, goude ur pennad, e soñjas n'he doa ket komzet, rak ken mut e oa ar skeudenn ha biskoazh.

Leuskal a reas un huanad, o c'hrozmolat :

« — N'eo nemet ur skeudenn war ur pod, evelato! »

Hag ar plac'h a gomzas c'hoazh, a vouezh izel ha taer :

« — Perak ne vefen nemet se? Daoust ha n'ouzoc'h ket n'eo ket ar pod-mañ, va c'harc'har, labour ur podour, met krouidigezh ho spered-c'hwil? »

Ha, doaniet, e huanadas :

« — Hag amañ emañ, astennet war-c'horre ar pod. Kropet eo va izili gant yender ar pri ha va c'h'alon a zo revet evel ur maen. »

« — Penaos en eus graet kement-se? a c'harmas ar c'harour-podoù. »

« — Me a zo abaoe deroù an amzer ho muiañ-karet tonket : anez ne vijen ket aet da glask war ho lerc'h, pa ne garit nemet ar podoù », a respontas ar plac'h.

Sabatuet e voe ar paotr gant ar morc'hed.

« — Lezit ho chadennoù », emezañ.

Ar plac'h a ganas ur bedenn e-giz-mañ :

« — O! spered a vuhezeka ar rizeier bloaz goude bloaz, deuit d'am sikour! »

Ha neuze e paras an heol war ar pod, hag e steredennas ar pagodaoù bihan ouzh ar sklerijenn, hag e sklintas kostezioù ar pod gant richan an evned. An amzer er rizeier a oa an amzer ma strink ar vuhez.

Ar plac'h a astennas he divrec'h hag e tedarzhaz ar pod : an tammou a dintas d'an douar en-dro dezhi. O sevel he zreid, ar plac'h

Penaos aozañ: Kig ha fars Lipig e-barzh

Bremañ ez eus ugent vloaz marteze e kouvias va mamm ur geniterv dezhi da leinañ. E Normandi edo ar geniterv-se o chom a-hed ar bloaz ha dont a rae en-dro da Vreizh gant he zriek a vugale da dremen an ehan-skol. Goude asantii e lavaras ar geniterv d'am mamm :

« Un tammig iskis e vo kavet va goulen ganeoc'h marteze, hogen c'hoant bras a zo ennon debriñ kig ha fars : Adalek keit all amzer n'am eus ket bet an tañva eus hor meuz leonad, ha n'eo ket anavezet gant va bugale! »

Neuze e voe fardet ganeomp abenn an deiz merket ur pikol fars gwinizh-du hag ur mell fars gwinizh-gwenn. Gwir eo e oamp ouzhpenn ugent ouzh taol.

Kavet mat-dreist e voe gant an holl fars; kig-moc'h ha lipig ha ne chomas ket a-walc'h evit ar c'hazh er pladoù.

Gouezet e voe an dra gant div voereb deomp, o chom ivez pell diouzh Breizh. Hag en hafvezh war-lerc'h e savas c'hoant bras enno debriñ fars. Ha ni da aozañ adarre kig ha fars evit pemp kouviad warn-ugent. Ha gant ar re-se e voe kavet ken mat ha gant ar re all.

O soñjal en dra-se e tarzhaz em penn skrivañ evit lennerlon ARVOR an doare gwelloc'h (d'am meno) da ober kig ha fars.

Diaes eo evit meur a diegezh fardañ ur seurt meuz hiziv an deiz, her gouzout a ran. Rak pelec'h kaout ar bleud, ar c'hig-moc'h, al laezh hag ar vloù? Tremmen hep kig-moc'h, ha vloù, ha laezh zoken a c'heller evelato, ha lakaat war an daol, memes tra, ur meuz mat a lipig ho mouroù diwarnañ.

Soubenn

Lakait er pod-soubenn legumachoù evel kustum : ognon, kaol, pour ha karotez.

Fars gwinizh du

Lakait en ur bodez bleud gwinizh-du ha holen; meskit gant laezh; grit un toaz tev a-walc'h. Lakait an toaz-se e-barzh ur sac'h, hoc'h eus lakaet da soubañ en dour en arak. Lakait ivez un tamm druzoni er sac'h, mar gellit. Bremañ serrit genoù ho sac'h gant ur stfelen en ur ziwall e chomse aer e-barzh. Pa verv kaer ar soubenn taolit ar sac'h enni. Div pe deir eurvezh e rank chom ar fars da viriñ. Ur c'hardeur arak servijañ tennit ar sac'h diouzh ar soubenn : lezit-efi da yenaat ha ruilhit-efi war an daol pe war ur blankenn. Fars bruzhun ho pezo evel-se. Lakait ar fars war ur plad.

Fars gwinizh-du hep laezh na druzoni

Grit gant bleud ha dour un toaz tanavoc'h eget an hini all. Pa vo poazhet n'e ruilhit ket. Troc'hit-efi gant ur gontell e jekkennoù kaer.

Mat-kenañ eo lakaat er fars pruz sec'h pe rezin. Bremañ, siwazh, eo diaes kavout an traoù-mat-se.

Fars gwinizh-gwenn

Grit un toaz evel hini ar fars-forn, ennañ bleud, vloù, laezh, sukr pe holen. Mat eo ivez hep vloù na laezh.

Lipig

Lakait en ur billig tammou kig-moc'h druz, pe druzoni, pe amanenn gant ognon troc'het bihan; lezit da rouzañ.

Gant kig-moc'h hepken e lebr darn ar fars. Diouzh va blaz eo gwelloc'h gant lipig. Ha gant lipig hepken e c'hellit ober pa n'hoc'h eus ket a gig.

Roparzh STEVEN.

O. C.

Geriadurig gallek-brezhonek ar c'hoari mell-droad

(GANT AN AROUEZ (*) E VERKER AMAN AN ANVIOU GWREGL)

(Kendalc'h)

INTER, INTERIEUR : diabarzhad (l. : diabarzhidi).
INTERCEPTER (UNE PASSE) : troc'hañ ur roadenn; INTERCEPTER (LA BALLE) : etregemer; tapout.
INTERNATIONAL : etrevroadel. || JOUEUR INTERNATIONAL : c'hoari etrevroadel.
INTERREGIONAL : etrerannvroel; || JOUEUR INTERREGIONAL : c'hoari etrerannvroel.
INVOLONTAIRE : di-ratozh, || IL A COMMIS UNE FAUTE INVOLONTAIRE : graet en deus ur mank hep gouzout dezhañ.
JEU : c'hoari; || LE JEU DES DEUX ÉQUIPES FUT ÉGAL : kempouez e

voe c'hoari an daon strollad.
JOUEUR : c'hoariet; || JOUEUR DE FOOTBALL ASSOCIATION : melldroader; troadveller.
JUGE DE TOUCHE : bevennour.
LEVER DE RIDEAU : rak'hoariadenn.
LIGENCE : aotreadur.
LIGNE : linenn; || LIGNE DE BUT : linennbal.
LOCAL : lec'hel, al lec'h, ergériat; || L'ÉQUIPE LOCALE : strollad al lec'h, strollad ar barrez; || LES LOCAUX : paotred ar barrez, paotred al lec'h, ergéris.
MAILLOT : sae.
MAIN : dorn, stok-dorn.
MANAGER : alier, ke-lenner.

MASSER : merata.
MASSEUR : merataer.
MARQUER : merkañ.
|| IL A MARQUÉ DEUX BUTS : merket en deus daou boent; || MARQUER UN JOUEUR : spiañ ur c'hoariet.
MARQUEUR : merker.
MATCH : krogad, kevezadenn, stourmad.
MI-TEMPS : hantereñ; || PREMIÈRE MI-TEMPS : hanterenn gentañ; || SECONDE MI-TEMPS : eil hanterenn.
NATIONAL : broadel.
NUL, MATCH NUL : kevezadenn a-rampo, krogad kement-ha-kement; || COUP NUL : taol gwenn.
OFFICIEL : aotreek; || LES OFFICIELS : ar renerion, ar pennoù-bras.
OFF-SIDE : neptu.
OUTRANCÉ (A) : gwashañ m'heller.
PARTIE : c'hoariadenn; || melladenn.
PASSE : roadenn.
PASSER (LA BALLE) : reiñ (ar vell), teurel (ar vell).

PAUSE : paouez.
PENALISER : kastizañ.
PENALITE : kastiz.
PENALTY : kastizadenn.
PERDRE : koll, bezañ koll, bezañ trec'h.
PERFORMANCE : ampartizadenn; kur; taol.
PLAQUER : pladañ, stekañ.
POINT : poent.
POTEAU : post.
PROFESSIONNEL : a vicher, gopraet; || UN PROFESSIONNEL : ur gopread.
PROLONGATION : astennadenn.
PROBABLES (LES PROBABLES CONTRE LES POSSIBLES) : an danvez-c'hoarierton a-enep d'ar c'hoarierton da zi-bab.
QUART DE FINALE : kard-diskoulm, kard-gourfenn; || palevarz-gourfenn.
QUALIFICATION : barrekadur.
QUALIFIER : barre-

kaat.
RAS-DE-TERRE (JOUER EN RAS-DE-TERRE) : c'hoari a rez-douar.
RECENTRER : adkreziañ.
REGIONAL : rannvroel; || UN JOUEUR REGIONAL : ur c'hoariet-rannvroel.
RENCONTRE : krogad.
RENCONTRER : en em gannañ ouzh.
RENOYER : kas endro.
REPASSER : reiñ endro; teurel endro.
REPLIER (SE) : en em dennañ.
REPOS : ehan.
REPRENDRE : adkregiñ, adstagañ.
REPRISE : adkrog, adstagañ.
REJOUER : adc'hoari.
REMPLAÇANT : adc'hoariet.
RESERVE (ÉQUIPE DE) : adstrollad.
RUGBY (LE BALLON DE) : mell-dorn, dorn-vell; || LE JEU DE RUGBY : ar c'hoari mell-

dorn, ar c'hoari dorn-vell.
SCORE : merk.
SELECTIONNER : dibab; || SÉLECTIONNEUR : dibabour; || SÉLECTION : dibab.
SERIE : keurenn.
SHOOTER : skeiñ, bolezañ.
SHOOT : skodenn, botezad; || UN SHOOT SEC : ur sko krenn, ur volezad krenn, un takad (un tekad).
SIFFLER : c'hwitellat.
SORTIE : ermaeziadenn.
SPORT : sport, korf-c'hoari.
SPORTIF : sportel, korf-c'hoariet; || UN SPORTIF : ur sportour, ur c'horf-c'hoariet.
STADE : redva, sport-va; bodad-sportourion.
STADISTE : redvaad (l. : redvidi).
SUPPORTER : skoazeller.
SURFACE DE REPARATION : tachenn-adreizhañ.
TEAM : laz (l. : ta-zoù).

TERRAIN : tachenn; || TERRAIN DE FOOTBALL : mellva.
TETE : taol-penn, tourlad, tourladenn.
TITRE : anv; || LE TENANT DU TITRE : dalc'her an anv.
TOSS (AVOIR LE TOSS) : kaout an taol-kentañ.
TOUCHE : stok; || LA TOUCHE EST A NOUS : deomp ar stok; || LA TOUCHE (bordure du terrain) : bevenn; || LE BALLON EST ALLÉ EN TOUCHE : aet eo ar vell en tu all d'ar bevenn.
TOURNOI : kevezadeg-tro, c'hoariadeg-kelec'h.
TRIBUNE : goudo-reñn; || LES GRADINS DE LA TRIBUNE : derezioù ar c'houdeoren.
VALEUR : talvoudgezh.
VESTIAIRE : gwiskva, gwisklec'h.
VISITEUR : gwela-denner.
VOLEE (A LA) : diwar nij.
W (JOUER LE) : c'hoari dre W. (Da gendere'hel.)